

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Társadalomtudományi kutatások módszertana BSP1202

Óraszám: 0+2

Tantárgy oktató: Dr. Torkos Katalin Ph.D., egyetemi docens

Féléves tematika:

1. hét A társadalomtudományi kutatás múltja és jelene. A társadalomtudományi jelenségek sajátosságai, A társadalomtudományi megismerés koncepcionális háttere, elmélet-kutatás, a szociológiai és pedagógiai jelenségek sajátosságai
2. hét A kutatás jellegzetes stratégiái, kutatómunka menete – a megismerési folyamat felépítése, Idődimenziók. A társadalomkutatás etikai szempontjai. A kutatási eredmények publikálásának szabályai
3. hét Kutatási terv (Konceptualizálás, Operacionalizálás, Populáció stb.)
4. hét Minta Mintavételi eljárások
5. hét A kutatómunkához szükséges adatbázisok készítése, használata. Mérési szintek, Leíró statisztika, Következtetési statisztika, Alapvető leíró statisztikai mutatók (elhelyezkedési mutatók: átlag, módusz, medián; szóródási mutatók: szórás, terjedelem
6. hét Empirikus kutatás metodológiai kérdései. Egyéni kutatási terv készítése
7. hét Zh
8. hét Kutatási módszerek: Megfigyelés, Kérdőív
9. hét Kutatási módszerek: Interjú – strukturált interjú, strukturálatlan interjú, mélyinterjú, narratív interjú
10. hét Kutatási módszerek: Klinikai beszélgetés, Exploráció, Szociometria
11. hét Kutatási módszerek: Időmérleg vizsgálat, Attitűdvizsgálat
12. hét Kutatási módszerek: Dokumentumelemzés, Tartalomelemzés
13. hét Zh
14. hét Egyéni kutatási tervek megbeszélése

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt-óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 2 zárthelyi dolgozat

A félévközi ellenőrzések követelményei: a félév során a 7. és 13. héten zárthelyi dolgozat lesz. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozatok érdemjegyeinek számtani átlaga, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben a zárthelyi dolgozat elégtelen minősítésű, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Irodalom:

- Andorka Rudolf 2006. Bevezetés a szociológiába (3. fejt.: A szociológia módszertana) Osiris, Bp.
- Babbie, Earl 2000. A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi K., Budapest
- Falus Iván 2000. Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Műszaki Kk., Budapest
- Rozgonyiné Váradi Éva - Schmercz István 2010. Társadalomtudományi kutatások. Nyíregyháza
- Szabolcs Éva 2001. Kvalitatív kutatás metodológiája a pedagógiában. Műszaki Könyvk., Budapest
- Lengyelne Molnár Tünde (2013) Kutatástervezés. Eszterházy Károly Főiskola, Eger
- Sántha Kálmán: Létezik-e hipotézis a kvalitatív kutatásban? Új Pedagógiai Szemle 2006 november

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Családszociológia BAI0121

Óraszám: 0+2

Tantárgy oktató: Dr. Torkos Katalin Ph.D., egyetemi docens

Féléves tematika:

1. A család fogalma és értelmezési keretei
2. A család története, a nagycsaládoktól a nukleáris családokig
3. A család belső működése. A család funkciói és azok változásai.
4. Családszociológiai elméletek
5. A családi szocializáció tartalma és mechanizmusai. A nemi és házastársi szerepek tanulásának jellemzői. A családon belüli viszonyrendszerek
6. Felkészülés a párválasztásra, a házasság előtti párkapcsolatok jelentősége, Napjaink együttélési mintái, A párválasztás szociokulturális összetevői, A párkapcsolatok dinamikája és az intimitás szükséglete a tartós párkapcsolatokban
7. Zh
8. Családi döntések és konfliktusok, konfliktuskezelés a családsegítésben
9. A családi életciklusok. Ezek tartalma és változásai
10. Családszociológiai problémák, tendenciák - Konfliktusok a családban, válás
11. A családra vonatkozó demográfiai adatok áttekintése és összehasonlítása
12. A mai magyar családok jellemzői
13. Zh.
14. Család és családpolitika

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 2 zárthelyi dolgozat a 7. és a 13. héten

A félévközi ellenőrzések követelményei: A félév során 2 zárthelyi dolgozat lesz, valamint órai beszámoló. A dolgozatok 50% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után.

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozatok érdemjegyeinek számtani átlaga, a kiadott témában a beszámoló, illetve az órai munka határozza meg. Amennyiben a 2 zárthelyi dolgozat elégtelen minőségű, vagy nem készül szóbeli beszámoló órán, a félév elégtelen gyakorlati jeggyel zárul. Elégtelen gyakorlati jegy javítása a Tanulmányi és vizsgaszabályzat szerint lehetséges.

Kötelező irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. (11. fejezet Család) Osiris, Bp.
- Cseh-Szombathy László (1979): Családszociológiai problémák és módszerek. Gondolat Kiadó, Budapest
- Czibere Ibolya (szerk.) (2006) Családszociológia. Szöveggyűjtemény. Debrecen
- Educatio folyóirat, 2002/3. A család. Budapest
- Kozma Tamás (1994): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest (Az informális nevelés szociológiája: A család)
- Tóth Olga: Családformák és együttélési minták a mai magyar társadalomban
- Boreczky Ágnes: Családkutatások nevelésszociológiai nézőpontból. In: Varga Aranka (szerk) (2015) PTE, BTK Neveléstudományi Intézet, Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlisslocki Henrik Szakkollégium, Pécs (103-137)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer **Ifjúságszociológia, ifjúságkutatás BSP2208**

Óraszám: 1+2

Tantárgy oktató: Dr. Torkos Katalin Ph.D., egyetemi docens

Féléves tematika:

1. Szociológia – ifjúságszociológia (alapfogalmak, elméleti keretek), Az ifjúság fogalma, demográfiai és társadalmi jellemzői
2. A nemzedékek fogalma, nemzedékek közötti kapcsolatok
3. A gyermekek és fiatalok társadalmi-gazdasági helyzetének sajátosságai – demográfia, család és gyermekvállalás
4. A fiatalok szocializációjának a megváltozása, A fiatalok veszélyeztetettsége.
5. A megváltozott ifjúsági életszakasz jellemzői
6. Életmód
7. Ifjúsági életutak – elágazásai. Társadalmi tapasztalatok, családi minták reprodukciója
8. Az ifjúság jövőképe. A fiatalok identitásalakulásának sajátosságai
9. Ifjúságkutatások; Az ifjúságkutatás módszertana - kutatási módszerek, adatelemzések. Az ifjúság kutatások eredményei
10. Ifjúság és oktatás
11. Munkaerőpiaci helyzet, mobilitás
12. Szabadidő, médiafogyasztás
13. Ifjúság és politika, vallás, civil és közéleti aktivitás, A szubkultúra fogalma, és mai ifjúsági szubkultúrák elemzése.
14. A globalizáció hatása az ifjúsági mozgalmak kialakulásában és átvételében A fesztiválok ifjúsága, individualizálódás és új alternatív mozgalmak a fiatalság körében. A különbözőség közösségei.

Félévi követelmény: kollokvium (szóbeli vizsga)

Az értékelés módja, ütemezése: vizsga típusa: szóbeli. A vizsgára bocsátás feltétele: megadott témában szóbeli beszámoló a szorgalmi időszak során

A foglalkozásokon történő részvétel: Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Az érdemjegy kialakításának módja: Az órai munka, az órai szóbeli beszámoló megadott téma alapján és a vizsga jegye határozza meg. A hiányzó szóbeli beszámoló kizárja a vizsga megkezdésének lehetőségét.

Kötelező Irodalom:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. (9. fejezet- fiatalok) Osiris, Budapest
- Gábor Kálmán (2012): Válogatott ifjúságszociológiai tanulmányok. Belvedere, Szeged
- Gábor Kálmán: Szigetkutatások 1997-2007
- Jancsák Csaba (2013) Ifjúsági korosztályok korszakváltásban. ÚMK, Budapest
- Nagy Ádám (szerk.) (2016) Margón kívül – magyar ifjúságkutatás. Excenter kutatóközpont, Budapest (13 tanulmány)
- Tóbiás László (2019) Szakmai életutak az ifjúsági munkában – Bevezetés: ifjúsági munka a rendszerváltás előtt és után. Vol. 6 (2019) No. 1. – Módszertan – Hazai Pálya. DOI: 10.29376/parbeszed/2019/1/8

Tételek:

- 1) Az **ifjúságkutatás** módszertana - A kvantitatív és kvalitatív kutatás módszertana, Mintavétel, Ifjúságkutatások – magyar, nemzetközi, Nemzetközi diskurzusok az ifjúságkutatásban, Az ifjúsági korosztályok meghatározásának egyéni életúton alapuló paradigmája
- 2) **Demográfia** – demográfiai jellemzők és azt alakító tényezők, Társadalmi újratermelés - demográfiai folyamatok, Magyar fiatalok és demográfiai átmenet, Rétegek és társadalmi mobilitás a fiatal társadalmi csoportban, Fiatalok mint társadalmi csoport, Homogén-heterogén csoport?
- 3) Párkapcsolati magatartás, **Családalapítás**, Gyermekvállalás, Családi viszonyok, A felnőtté válás folyamata
- 4) **Oktatási helyzet**, oktatási részvétel, Iskolaválasztás szempontjai, Továbbtanulás, Jövőtervek, Iskolai lemorzsolódás, Iskolai életutak, Az iskola és a munkahely közti átmenet lehetséges útjai
- 5) **Munkerőpiaci helyzet**, Mobilitás, Kockázati magatartás, Karrier - Elhelyezkedés, pályakezdés, munkahelykeresés, első munkavállalás. Földrajzi mobilitás, ingázás. Munkahelyválasztás, munkahellyel való elégedettség, az ideális munkahely. Munkahely földadása, elvesztése, munkanélküliség. A munkanélküliségből kivezető út
- 6) Anyagi-, vagyoni-, jövedelmi- és lakáshelyzet, Nyaralás
- 7) Médiafogyasztás, **Információs társadalom** – infokommunikációs eszközök, internethasználat, számítógépes játékok, közösségi oldalak, közösségi média
- 8) **Életmód**, Egészségi állapot, Étel- és italfogyasztás, Rizikómagatartás, Dohányzás, Alkohol, Drog, Szexualitás, Sport,
- 9) **Kulturális fogyasztás** és színterei, **Szabadidő** – az ifjúság szabadidő felhasználása, Ifjúsági szubkultúrák
- 10) Társadalmi közérzet, **Politikai érdeklődés**, politikai aktivitás, **Vallásosság** - hit, vallásgyakorlat, Vallási,- nemzeti- és európai identitás
- 11) Állampolgári szocializáció, **Kivándorlás**, Migráció
- 12) **Változó ifjúság**, Az ifjúság elmúlt évtizedei, Tendenciák, Nyertesek és vesztesek, Globalizáció és ifjúsági korszakváltás
- 13) **Ifjúságszociológiai problémák**, Nemzedéki problémák, Esélyek, **Ifjúságügy**, ifjúságpolitika Magyarországon

Választható tanulmányok (több mint 60 tanulmány a megadott irodalomban):

- Murányi István (szerk.) (2012) Ifjúságszociológiai szöveggyűjtemény. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen (8 tanulmány)
- Elek Tímea (szerk.) (2016) 25 év – Jelentés az ifjúságügyről. Excenter Kutatóközpont, Iuvenis - Ifjúságszakmai Műhely, Ifjúságszakmai Együttműködési Tanácskozás, Bp. (8 tanulmány)
- Székely Levente – Szabó Andrea (szerk.) (2016) Magyar ifjúságkutatás 2016 – Ezek a mai fiatalok! Új Nemzedék Központ, Budapest (8 tanulmány)
- Székely Levente (2018) Magyar fiatalok a Kárpát-medencében. Kutatópont kft.; Enigma 2001 Kiadó és Médiaszolgáltató Kft. Magyar Ifjúságkutatás 2016 (15 tanulmány)
- Székely Levente (szerk.) (2013) Magyar Ifjúság 2012 - Tanulmánykötet. Új Nemzedék, Budapest (10 tanulmány)
- Szabó Andrea – Bauer Béla (szerk.) (2009) Ifjúság 2008. Gyorsjelentés. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet, Budapest (7 tanulmány)
- Új Ifjúsági Szemle – Ifjúságelméleti folyóirat (bármely)

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer
Pedagógiai szaknyelv – Közoktatás – társadalom, Pedagógiai, szociológiai alapfogalmak
KSZ0001

Óraszám: 0+1/hét

Tantárgy oktató: Dr. Torkos Katalin Ph.D., egyetemi docens

Féléves tematika: (topics based mostly on European Commission documents)

1. hét Early childhood education and care initiatives in EU
2. hét School education initiatives in EU
3. hét Early school leaving in EU
4. hét Pathways to school success in EU
5. hét Key competencies and basic skills in EU
6. hét Multilingual classrooms in EU
7. hét Zh
8. hét Well being at school in EU
9. hét Higher education initiatives in EU
10. hét Adult learning initiatives in EU
11. hét Demographic challenges in EU
12. hét Social issues in EU, Social problems of young people
13. hét Zh
14. hét Zh-k megbeszélése, gyakorlati jegyek kialakítása

A foglalkozásokon történő részvétel: A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontakt-óraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető. Zárt helyi dolgozatról nem lehetséges a hiányzás. (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: gyakorlati jegy

Az értékelés módja, ütemezése: 2 zárthelyi dolgozat

A félévközi ellenőrzések követelményei: a félév során a 8. és 13. héten zárthelyi dolgozat. A dolgozatok 60% alatti teljesítménye a tantárgy félévi érvénytelenségét vonja maga után

Az érdemjegy kialakításának módja: A félévi gyakorlati jegyet a zárthelyi dolgozatok érdemjegyeinek számtani átlaga, valamint az órai munka határozza meg. Amennyiben mindkét zárthelyi dolgozat elégtelen minősítésű, a félév elégtelen jeggyel zárul.